

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiducesane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Prenumeratiune nouă la „Telegraful Român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1884, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Bani de prenumeratiune se trimite mai cu înlesnire pelângă asignatiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Decembrie 1883, a ști înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârzi cu espedirea foiei*).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fișii de adresă dela abonamentul ultim.

Lupta pentru limbă în senatul imperial austriac.

(Înceere.)

Discușiunea asupra cestiunei de limbă s'a dezvoltat în cele din urmă în proporțiuni și peripetii atât de mari, încât îngustimea spațiului, de care dispunem, nu ne eartă a mai urmări pas de pas toate evoluțiunile oratorice. Dealtmîntrea desbateră ulterioară n'au produs argumente nouă, necunoscute, ear diatribele personale nu contribuie la lămurirea cauzei. De aceea vom atinge pe scurt că și în stadiul ultim al discușiunei, partidele și-au apărât consecuent punctul lor de vedere. Germanii au continuat să dovedească că ei sînt chemați a fi elementul directiv în viața publică și a întipări statului caracterul lor național. Din discursurile acestor deputați se vede dorerea, ciuda și necasul pentru pierderea hegemoniei și neastîmpărul de a veni earăși la cărmă. Acest neastîmpăr reu ascuns a fost ilustrat în mod și mai drastic din partea deputaților autonomisti, cari au luat cuvîntul după Dr. Rieger. Autonomistii au accentuat consecuent caracterul poliglot al statului austriac, un adevăr care se poate aplica *mutatis mutandis* și la statul Ungariei, pentru că nici Austria, nici Ungaria după firea și antecedentele istorice nu pot fi decât state poliglote, ori cât s'ar svércoli doctrinari modernii pentru a ne dovedi contrariul.

Cu multă vervă și cu un succes recunoscut chiar și de adversarii centraliști germâni s'a accentuat natura poliglotă a monarhiei austriace din partea deputatului cehic Dr. Gregor, capul partidei cehice june. El le a cetit nemților centraliști sau mai bine dîcînd partidei constituționale germâne textul cum se cade și cuvintele lui au lăsat o impresiune adîncă în senatul imperial. Dăm în estras interesantul și energicul discurs al acestui deputat.

Dr. Gregor: Nu me voi demite în explicațiuni asupra competenței factorilor legislativi cu privire la legea de față. Eu sînt autonomist și mă învoiesc cu toate căte s'au dîs în direcțiunea aceasta. Partida constituțională într'un lung șir de ani, cât s'a aflat la cărmă, avînd în mîna puterea și stăpînirea, nu s'a gîndit să prefacă trup și sînge articolul 19 al legilor fundamentale de stat prin o lege asupra limbii. Este și explicabil, ca o partidă care se află la cărmă, să-și interpreteze și să practice art. 19 după placul seu; dar cu atât mai adînc simțiau pe atunci popoarele negermane ale Austriei trebuința imperativă pentru o lege dreaptă în privința limbii, trebuința de a pune naționalitatea și limba sub scutul unei legi drepte. Firesce nu e lucru ușor a stabili o lege asupra limbii, care să mulțamească pe toți. Cu toate aceste eu am convicțiunea, că se află bărbați, cari sînt chemați a aduce o asemenea lege, bărbați, cari sînt scutiți de acel prejudiciu nefericit, că în Austria există unele națiuni predestinate a domni, ear altele a fi sclave.

Un guvern curat de partidă nu este în stare a aduce o lege asupra limbii, care să satisfacă pe toți, pentru că un asemenea guvern este prea supus la influențele partidei sale și trebuie să ve spun cu mirare, lîmpede și respicat, că sînt foarte surprîns vîdînd că o partidă, care la ori ce ocașiune impută fără curmare guvernului, că protegează naționalitățile negermane în socoteala naționalității germane, că este parțial față cu Germanii, că o astfel de partidă se apropie tocmai de acest guvern, după ce l'au divulgat în lumea largă de guvern cehic, cu dorința ca tocmai acest guvern să emită o lege pentru scutirea limbii și naționalității germane. (Ilaritate în dreapta). Trebuie să ve mărturisesc, că eu, din punctul meu de vedere național, n'ași atribui guvernului actual atîta încredere cu privire la cauza mea națională. (Strigări din dreapta: Foarte bine!). Dar dv. aveți într'adevăr drept să ve încredeți în guvernul actual, pentru că în lunga serie de ministerele câte s'au succedat dela 1861 abia s'a aflat un guvern care să fi făcut

atâte serviiți bune limbii și naționalității germane cîte a făcut guvernul actual. (Risete în stînga). Vă voi dovedi aceasta afirmațiune. Închipuiți un guvern cât se poate mai german, din parte-mi fie sub presiunea reuniunei scolastice (Schulverein), de exemplu sub presiunea dlui Schönerer — un guvern mai german abia cred că ve veți pute cugeta — credeți Dvoastră, că sub un astfel de guvern un bărbat, care a stat viața întregă în fruntea mișcării noastre naționale, ar fi putut pronunța cuvîntul, că ori ce om cult trebuie să știe nemțese? Credeți dvoastră, că sub un astfel de guvern german ar fi emanat cunoscutul emis despre esamene la universitatea boemă? Credeți Dvoastră, că sub un atare guvern, deputații de naționalitate cehică ar fi votat pentru §. 17 din novela scolară (foarte bine! din dreapta), prin care s'a recunoscut limba germană în scoalele civile ale Bohemiei ca limbă preferită a țerei? Dacă mai poftiți exemple, scoateți din buzunari o notă de „bancă sau de stat” și veți vedea, că sub guvernul actual toate celelalte limbi ale imperiului, afară de cea germană și maghiară, sînt sterse de pe notele de bancă — un merit acesta pentru dnul ministru de finanțe unguresc Slavay.

Profesorii germani dela universitatea din Praga au refuzat a primi un script al colegilor lor cehici, pentru cuvîntul că nu pricep idiomul, în care era compus acest script. La gravamenul profesorilor cehi ministerul a decis, că acestora le este permis a trimite colegilor germâni scripte cehice, acestea înse trebuie înaintate mai întăiu la locotenentă pentru a fi traduse. Nu este aceasta o recunoascere și o preferire a limbii germane chiar și în Bohemia? Am amintit toate acestea pentru a respinge imputările ce s'au aruncat ieri și astăzi guvernului dîcînduise, că teritoriul limbii germane se lărgesc din ce în ce mai tare. Dl Tomasciuc ne a amintit, că într'un timp s'au răspîdit gramatice rusesci prin Bohemia. Acest lucru s'a întîmplat sub guvernul partidei liberale constituționale și aceasta memorabilă aparență nu a fost decât consecuența asuprirei ce o suferea pe atunci naționalitatea cehică. Este meritul guvernului actual că acele gramatice au dispărut astăzi din poporațiunea germană. (Arătînd pre banca ministerială): Dl ministru president îmi suride în mod amical. Vederile mele politice și naționale înse diferesc de ale escelenței sale, a dlui ministru pres., atît de mult încât n'am nădejde să figurez vre-odată printre meteorii politici ai partidei sale. (Ilaritate viuă). Este înse o neagră ingrătitudine, domnilor din stînga, că dv. n'ați primit încă mai demult pe dl ministru pre-

FOIȚA.

O di perdută

de

Michail Demetrescu.

— Note dela Lacu Sărat. —

La băi la Lacu-Sărat
Toată zestrea mi-am tocat.
(Refrenul unui cântec).

I.

Pe vremea turcului, balta ce se numesce Lacu-Sărat, situată cale de cinci kilometri de orașul Brăila, servia bașibuzucilor și ienicerilor de scaldătoare, atît pentru dînșii cât și pentru acei din caii lor, cari erau pătimași de vre-o boală de piete. Și, lucru minunat! după un scurt șir de scaldături ei eșiau sănătoși din acel loc bine-cuvîntat, care ca un nou Bitezda din Ierusalim, avea aproape același dar de tămăduire.

Chiar pînă mai acum doi trei ani, în balta de care ne este vorba, își vîneră ciobanii oile cele pline de răie, și ca și caii ienicerilor și ai bașibuzucilor, după căte-va băi luate acolo, eșiau însdrăvenite, adecă cu piele curată de ori ce afecțiune morbidă, regenerate cu desăvîrșire.

Aceste fapte, purtate din gură în gură, dela ciobani la țărani, și dela țărani la tîrgoveții brăileni, ajunseră într'o bună dimineață pînă la urechile iscoditoare ale unui doctor hătru — dacă nu me înșel — care se puse pe lucru, și puțin după aceea, vîdînd că ieșind ca ciupercile, pe una din coastele acestei bălți, o sumă bunicică de barace, căscioare, case și căsoie, și în cele din urmă cărcime... Martie din post nu lipsesce... dîc: cărcime, beuturi și ospetării.

Acum Lacul Sărat are o reputație bine statornicită, dacă nu în afară din țeară, cel puțin în mai tot regatul unde se vorbesce românesce.

II.

Cu toate acestea de și situat în apropiere de orașul Brăila; de și mai în toate zilele de vară nu aușiam dela cei cu care me întelneam decât între bări și răspunsuri de felul acestora:

- De unde vii?
- Dela lac.
- Unde te duci?
- La lac.
- Ce faci în vara asta?
- Băi la lac.
- Cine i domnul?
- Un strein care a venit la lac.

De și nu făceam un pas în stradă fără să me isbesc piept în piept cu vr'un tîrgoveț din Ia-

lomița, cu vr'un boier craiovan sau cu vr'un înalt slujbaş bucurescean, al căror convorbire nu era alta decât minunile ce făcea asupra pătimașilor această apă turbure, sărată și nomoloasă; în fine, de și pe fie-care oară nu aușiam alt strigăt pe strada Bucurescilor decât unul sigur, ascuțit, plîngător și strident, — strigătul cornului vîntătoresc dela cele cinci omnibusuri ce fac cursa pînă la Lacul-Sărat; ei bine! cu toate aceste sgomote care reușeau a-i da dîlnic o importanță din ce în ce crescînd, totuși eu brăilean născut-crescut, și cu urechile și vîdîl dea-pururea în contact cu aceste vnete asurđitoare, eu nu-l vîdusem nici odată și prin urmare eram strein în Ierusalim — dacă îmi este ertat să me servesc de o locuțiune evangelică eșită din întrebunțare.

Să fi fost lipsă de curiositate din parte-mi?... Încăpătănare?... Îndărătnicie?... Numițele cum ve va plăcea. Eu unul, ve spun curat că le cufund pe toate în aceeași clădire, și ceea-ce știu este că me lăsam greu, și nu-mi venea să me hotăresc a merge la lac... și pace!

Dar într'o di, uritul sau monotonia vieții dela oraș și dorința de a face o mică variațiune în unisonul puțin armonios al traiului meu, avu atîta înrîuire asupra voinței mele, încât reuși să-mi biruiesc și impasibilitatea și încăpătînarea și îndărătnicia.

sident între sfinții dvoastre naționali. (Iaritate sgomotoasă.)

S'a făcut indicare la Ungaria. Insuși propunătorul a dis, că celelalte naționalități din Ungaria sunt numai tolerate. Mulțimesc pentru grațioasă perspectivă ce ni se dă, ca în cele din urmă și naționalitatea noastră (boemă) să fie tolerată în Austria. (Foarte bine! și aplause din dreapta.) Dar dacă togma e să facem o paralelă între Cis și Transilvania verog să nu asemănați națiuni vechi, puternice, glorioase, cari în decursul veacurilor au format state independente și suverane, cum au fost de exemplu națiunea polonă, boemă, în parte și cea slovenă, — cu astfel de fragmente de popoare, cari nici odată nu au format state independente, cum sunt de exemplu Slovacia din nordul Ungariei sau Germanii din Sepuş. Dacă tocmai vreți să faceți o paralelă între țările Coroanei unghuresci și între Cisilvania, atunci ar fi lucru mai firesc, dacă ați compara de o parte Ungaria și Croația și de altă parte Boemia, Galizia și Austria; pentru că în Croația limba oficială e exclusiv cea croată și legile trebuie trimise dietei croate în originalul croat. Ve reamintese întâmplările din timpul mai nou, conflictele pentru pajuri. Dacă noi în Boemia ne-am entuziasma pentru asemenea lucruri, am ave mai mult de lucru. (Iaritate în dreapta.) Minoritatea afirmă, că Germanii nu sunt scutiți, că sunt asupriți și de aceea trebuie a se aduce o lege în privința limbei (de stat). Aceasta este o gravă învinuire. Dar adus'au minoritatea și dovedi? Ba, pentru că n'a putut să aducă. (Aplause în dreapta.) Unica dovadă e înființarea Universității cechice. Să fie vre-o nedreptate când li se lasă Germanilor vechea Universitate întogmită cu lucș și când pelângă ea se înființează o universitate boemă sirmană?

Primirea propunerii lui Wurmbbrand ar provoca o neliniscire din cele mai mari și o inversunare la toate celelalte naționalități negermane, și ar consolida ideea pentru o grupare independentă a naționalităților. Eu respectez națiunea germană cea mare, ea și-a construit un templu de glorie, sublim și înalt. Dar ce au contribuit la acest edificiu Germanii din Bucovina? (Aplause și iaritate în dreapta.) Când Germanii din Austria vorbesc mereu de cultura lor cea înaltă și de conaționalii lor din imperiu, aceasta mi se pare tocmai așa ca și când nesce rudeni s'erace ar vorbi cu fală despre unchiul lor cel bogat. (Aplause vii în dreapta.) Proclamarea limbei germane ca limbă de stat ar ave drept consecuență decretarea inferiorității pentru celelalte naționalități și germanisarea inevitabilă. Minoritatea nu voiesce a mărturisă acest lucru și de aceea ea nu a fost în stare să ne dea o definițiune despre limba de stat. Nu vreți adecă să numiți fétul cu numele cel adevărat și de aceea ați înbrăcat lucrul într'o noțiune nedefinibilă. Limbă de stat se dice și germanisarea înseamnă.

Ură și discordie veți semena dv. între popoarele Austriei, veți declara lupta națională în permanență, veți paralisa puterea statului, dar nu ve va succede a despoia popoarele de limba lor maternă. (Aplause vii în dreapta.) Austria a fost numită „edificiu pompos“, aceasta e adevărat; dar acest edificiu pompos e compus din petrii pătrate uriașe, acestea sunt popoarele imperiului și cimentul care ține aceste

Sunt unele naturi, cari, pentru a se determina să guste o plăcere oare-care fie cât de mică, fie cât de nevinovată în felul ei, deliberează cu ele înșile timp îndelungat; dar, lucru ciudat! din minutul ce sau hotărit ca să o guste, acest soi de oameni se năpustesc asupra ei cu aviditatea unui lup flământ și nu se deslipesesc de dēnsa până ce mai întâiu nu se vor fi săturat cu prisosință.

Eu am nenorocirea de a fi una din acele naturi.

Nu-i vorbă, îmi mărturisesc păcatul cu o năivitate cam copilărească, și cu atât mai puțin laudabilă cu cât acest păcat nu este o calitate ci un defect, — și un defect care mi-ar atrage urmări, vătămătoare — mai ales în vremea de față când civilizațiunea voiesce ca omul să se ascundă cât se poate de bine cursurile ce va fi avēnd, de teamă să nu facă sminteală printre frați, și a nu pune la iveală de învățatură și de urmat semenilor sei. Dar ce vreți! așa-mi este felul; nu pot tăcea;

Chases le naturel
Il rivient au galop.

Deci după o lungă constătuire cu mine însumi, constătuire în care pusei în cumpenă pe de o parte foloasele morale și fizice ce aş trage întreprindēnd o preumblare până la locul cu pricina, ear pe de altă parte suferințele simțitoare, ce ași pricinui costelivei mele pungi, resitaiu la început, dar la urma-urmei

petri inchiegate este consciința popoarelor, că-și vor afla aici scutiința pentru naționalitatea și limba lor.

Propunerea lui Wurmbbrand are să fie berbecele, cu care vreți să spargeți lanțul de fer al majorității, Dv. sciți, că nu veți amăgi cu instrumentul de musică liberal pe domni din Tirol și Vorarlberg și de aceea ve refugiați la fluerul național. (Iaritate mare în dreapta.) Ați cređut că prin aceasta ve veți procura cel puțin un mijloc de agitațiune p ntru alegeri, ați intenționat sdrobirea contrarilor politici și redobândirea hegemoniei, (Aplause viforoase în dreapta,) dar pe calea aceasta nu veți ajunge la țintă. Ați perđut stăpânirea, pentru că v'ați făcut necredincioși cauzei libertății. Vați constituit odinioară ca partidă liberală, ați pășit pe arena publică ca bărbați ai progresului și constituționalismului adevărat dar în ce mod ați justificat încrederea populațiunii? N'ați fixat dv. drepturile politice după coala de dare și după arborul genealogic? Nu este sufragiul universal primul paragraf în ori care catechism liberal? Și cum stăm cu legea de reuniuni și de întruniri? Și calea național economică ce ați bătuto dvoastră, nu este ea udată de lacrimile veduvelor și ale orfanilor, cari în timpul avēntului național economic și-au perđut toată averea? (Aplause vii în dreapta.) Dvoastră ați adus libertatea drept prinos pe altariul stăpânirii și astfel ați perđut toate: libertatea și stăpânirea. (Aplause vii în dreapta.) Dar ați perđut și dreptul de a mai stigmatiza partida dreaptă de retrogradă; ați perđut mai departe dreptul de a mai lua asupra dvoastră în viitor rola directivă și conducerea elementelor (advărat) liberale din Austria. (Aplausē îndelungate în dreapta.) Principiul național, care ne învață a iubi pe un popor, fără de a uri pe altul, principiul național, care stăruesce pentru libertatea poporului seu, fără de a face din alte popoare sclavi, — aceasta este ideea de stat a imperiului austriac și fiind că propunerea lui Wurmbbrand nu cuprinde o asemenea idee, pentru-că această propunere nu ne aduce pacea și salutea imperiului, ci numai lupte vecinice și asupriri reciproce — eu nu pot să o primesc. (Aplause frenetice în dreapta.)

Revista politică.

Sibiu, 23 Ianuarie 1884.

De vre-o trei zile proiectul pentru căsătoria dintre creștini și evrei este obiectul de discușiune în parlamentul Ungariei. Partidele toate sunt întrunite într'u a constata necesitatea acestui proiect, sau a unuia asemenea acestuia, care se servească de prolog introducerii căsătoriei civile. Prin aceasta s'ar da un puternic avēnt amalgamisării și epilogul ar fi maghiarisarea diverselor naționalități.

Ori cât de dulce e acest vis de aur al celor ce domnesc astăzi prin pressă situațiunea în Ungaria, el tot nu poate opri pre oameni dela manifestarea părerilor. În dieta din Pesta opoșiția aruncă în fața ministrului president grele învinuiri de călcarea parlamentarismului, pre de altă parte Istoczy et Comp. se bucură vēđēnd că creșce numărul celor ce vēd mare periclu în preponderanța la cari au ajuns jidanii în chiverniseala statului nostru.

Dispoșițiunile estraordinare ale cabinetului din Viena pentru susținerea linistei și siguranța publică, au dat Vienesilor linistea de care iau fost lipsit omorurile din zilele din urmă. Toate diarele sunt în-

sferșiiu prin a me hotări într'un chip nestremutat pentru preumblare.

III.

Trei mijloace sunt spre a te transporta la Lac: apostoleasca, trăsura și omnibusul.

Mijlocul dintăiu nu mi se părū practic, fiind că a merge cu piciorul cale de cinci kilometri, pe când soarele e aproape de stertul călătoriei sale, este mai mult de cât o pedeapsă: este un supliciu; asta va se dică a ajunge la ținta ce ți-ai propus, prăjit, acoperit de praf și sdrobit de osteneală. Mijlocul deal doilea, adecă transportul cu trăsura, mar fi costat cam scump, și îmi venea cu greu a deschide sforile punguliței mele spre ai împuțina numărul francilor cu cinci, și aceasta numai pentru transport, precum ar fi făcut unul din acei bogătași cărora nu li e milă de ban când il cheltuesce, precum nu are îndurare și compătimire de sudoarea și suspinele adăncite ale sermanului, de pe a cărui spinare dacă nu'l smulge cel puțin il culege. Deosebirea nu este mare; în termini cocoșei, verbul smulgere și verbul culegere sunt sinonime cu răpi, răpire, ... Mijlocul deal treilea, adecă omnibusul, îmi părū cel mai puțin costisitor, și prin urmare cel mai potrivit cu greutatea mea financiară.

Me hotărăiu deci, să me încutiez în șandra-maoa mai sus pomenită, și într'o Duminecă dimi-

credințate că guvernul se va folosi de mijloacele excepționale numai cât timp va domni excepționala stare de lucruri care le a provocat.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Concertul dlui George Dima în Caransebeș.

Dle Redactor! La nimic poate nu s'a făcut atăta abus ca în artă, atât la alte națiuni cât și la noi, fiind că legile ei sunt mai laxe și adevărații ei înțelegători puțini. Scoli, odată în splendoare astăzi sunt dovedite de false și autori cu renume au intrat la întunec. Așa se perândă gusturile, așa se schimbă și se desvoaltă arta, după modul de cugetare a generațiunilor. Astăzi, când lumea a devenit realistă și când ideea de naționalitate a prins rădăcini, realistă și națională s'a făcut arta. Arta astăzi a abdis de ideale, ea decopiază lucrurile obiectiv, și partea subiectivă a autorului lumea cere se fie națională.

Omul în decursul vieții sale, începe a vedea mai întēiu părțile ideale a lucrurilor și numai după multe experiențe le desbracă de idealismul lor și le recunoasce partea adevărată, partea reală. Prin acest proces trece individul în gusturile și vederile sale și prin același proces națiunile și lumea chiar.

Mai bine se vede aceasta în desvoltarea artelor. Până în secul nostru toate artele au zugrăvit ideale, pre cari le-a îmbrăcat în forme, în taine asemenea ideale, în limbajii retoric; mincinoase au fost ideile și mincinoase hainele artei. Și fiindcă idealul căutat de atâtea sute de ani prin toate artele încă nu le-a aflat nimenea, și fiindcă retorica subiectivă a fost lipsită de ori ce veritate obiectivă, e natural că în toate artele, partea cea mai mare a creațiunilor au fost caricaturi. De aci provine că cele mai multe lucrări artistice rele s'au ivit în scoala clasică și romantică. Scoala realistă, carea pentru a fi înțeleasă, cere un grad înalt de emancipare, are mai puține lucrări rele, ba putem dice că nici una, fiindcă atunci când o lucrare artistică e reală, rea nu mai poate fi.

Pre calea realistă au plecat toate artele plastice și literatura frumoasă, și în zilele noastre și musica. Partea obiectivă a muzicii și a ori-cărei arte, astăzi e realistă, ear ideea domnitoare de naționalitate, cuprinde în artă partea subiectivă a autorului. Fără aceste 2 calități, nici o creațiune artistică nu se mai consideră astăzi de o lucrare bună, serioasă și adevărată.

La noi la români de artele plastice nu poate fi vorbă, fiindcă puținele încercări ce le avem sunt rezultatele scoalelor străine. În literatura frumoasă însă „Convorbirile literare“ au făcut de-ja primul paș, ele au introdus de-ja partea națională în arta scrierei, nu au introdus însă partea principală adecă partea realistă. Singur Slavici în Novelele sale intrunesc în oare care măsură ambe recerințele artei, după cum se înțelege ea astăzi, și toți ceilalți Lunimiști se înd stulesc a pune în lucrările lor numai subiectivitatea lor națională. M'aș abate dela scopul meu dacă ași desfășura aceasta mai pe larg. În musică, noi avem puține lucrări adevărat originale, puținii autori musicali, pre cari îi avem, sunt puțin îmbrățișați; și încă cu atât mai puțin cu cât lucrările lor sunt de o valoare mai reală, așa se întâmplă aceasta la noi și în literatura frumoasă, fiindcă

neața eșii în strada Bucureștilor ca să-mi găsească un loc. Un omnibus se afla acolo gata de plecare. 'Mi plătiți? locul, și me vērii în el... Ușa lui se închise. Cornul din mâna conductorului sufli pentru numai țiu minte a câtea oară Un mână băete! isbucni din pieptul cel țeapăn al cornistului, și... șandra-maoa porni, mai întēiu încet, încet, domol ear apoi, în treapătul cadențat al celor patru cai slabi și lihniți de foame.

IV.

Me uitai înprejurul meu spre a vedea tovarășii în mijlocul cărora mă găseam. — Eram 12 la număr. — Toate locurile fiind ocupate, ve puteți lesne închipui căldura ce îndurăm, cu toate că deschiserăm ferestrucele omnibusului, în speranța mēgulerării de a ne răcori.

Nimic nu era vrednic de însemnat printre lumea din omnibus: figuri de negustori bulgari cu ceafa roșie și groasă, de fice ale neamului Izrailtenses mirosând a ceapă și usturoi — condimentul lor tradițional, — și de trei sau patru creștini de ai noștrii.

Printre acești din urmă onorabili, doi mai cu seamă: un boer și o cucoană.

Cucoana, se vedea cât de colo că era din vr'un târgușor dela poalele munților Carpați. O puteai recunoasce de pe vorbă și de pe îmbrăcăminte sa pretențioasă și de rău gust: — purta o pālărie

gustul publicului nostru e ruinat și dus pre căi rele de autorii de profesiune, cari l'au hrănit până acum. O literatură cum se cade și o musică serioasă va pătrunde cu greu în publicul nostru, și popularizarea lor cere timp îndelungat și o voință de fier dela autori.

Aceste reflecțiuni și le a făcut publicul de aici, când Duminecă după bobotează a avut ocaziune a asculta concertul iubitelui nostru artist G. Dima.

Programa executată de dl Dima și de ceilalți domni concertanți, după cum se vede, e compusă tot din lucrări de o valoare reală, nici o piesă privată de reclam nu se va vedea în această programă. Și cu adevărată mulțămire națională a constatat publicul nostru că dl Dima a executat acest program greu cât se poate de perfect din toate punctele de vedere, dovadă aplausele frenetice. Dl Dima dispune de voce bas plină de melodiă, și pare că anume creată pentru a exprima sentimente adânci sentimente serioase. Dl Dima pre lângă vocea dsale posedă o inimă de artist, care se vede din fie care ton, nici o nuansare nu e rece în cântarea dsale, pretutindenea simțământul e de față, un simțământ puternic și adevărat, care te răpește cu sine, ce se mai dă de scoala dsale, și de îndemânarea cu care manuză melodia? se vede îndată că dl Dima a făcut studii serioase și mai mult se vede încă că studiile și le a făcut în singura școală adevărată, în școala realistă germană perfecționată de Wagner, se vede aceasta din ideile dlui Dima, din gusturile și executarea dlui. Veritatea simțământului se vede sub fie care ton și o idee sub fie care nuansare.

Pășirea sigură, modestă și serioasă, lipsită de ori ce mișcare diletantă de reclam, câștigă totdeauna partea serioasă a publicului pentru dnul Dima.

Cu o deosebită artă și cu mare succes a cântat dnul Dima balada lui Loewe: „Archibald Douglas“, o piesă adevărată artistică; și „Grenadirii“ de Schumann, aceasta din urmă a încheiat concertul și a făcut coroana lui.

A mai cântat dl Dima piesa: *Der Mönch zu Pisa* de Loewe și două cântece compuse de dlui: „Stelele“, cântec popular; și „La un ferm *campit selvatic*“ cuvinte traduse din limba germană

Afară de aceste în un „Terzett“ din opera Don Juan de Mozart, a cântat dnul Dima cu multă artă și succes rola lui Conthur, a statuei; întru adevăr cântecul dsale serios, serbătoresc și mișcător a stirnit fiori în vinele publicului. Rola lui Don Juan, a cântat-o simpaticul nostru baritonist dl Nicolae Popovici, coleg de studii a dlui Dima, pre care'l cunoaște și publicul din Sibiu și Brașov din concertele Dsale de acum e anul. Dl Popovici e elevul aceleiași școli, și putem dice fără șfială, că face onoare școlii din Lipsca.

Rola lui Leporello a cântat-o conducătorul corului german de aici dl Felsmann, ear acompianarea la piano a tuturor pieselor din concert, cu o adevărată îndemânare de artist, a executat-o dl jude dela tribunalul de aici Scherf.

Dl Popovici a cântat încă două compozițiuni de a dlui Dima; „Miezul nopții“ cântec popular și „Eu simt a Ta suflare“, și „Aus Dichterliebe“ de Schumann, ca totdeauna dl Popovici a dat dovezi de rarul seu talent, de școala făcută și de rarul ton ce posedă.

Un membru al capelei militare din loc dnul Pittauer, a cântat în Violoncello, două piese: „Concert für Violoncello“ de Romberg și „Nocturno

für Pianoforte und Violoncello“ de Jensen; ambele bine executate.

După concert, publicul mai ales de aici a arănat o mică petrecere cu joc în onoarea dlui Dima, carea a fost foarte animată.

În timpul scurt de o săptămână cât a petrecut iubitul nostru componist în mijlocul nostru, publicul inteligent de aici i a dat dovezi de simpatia sa, arangiând mai multe conveniri în onoarea dsale. Un deosebit interes au avut disputele estetice generale despre artă din cari am vădit că dl Dima are și erudițiune în materie de estetică și că prin urmare e sigur pre calea ce o urmează în compozițiunile dsale.

Am observat din compozițiunile dlui Dima și păreriile dlui estetice, că a urmat un proces cu totul contrariu celui urmat în literatura frumoasă din convorbirile literare.

Convorbirile s'au pus în scriere pre basă națională adevărată fiindcă însușirile sufletesci naționale, numai în popor sunt nefalsificate, pre aceasta cale au dus o departe, lipsesce însă autorilor dela Convorbiri obiectivitatea adevărată a artei; fondul scrierilor din Convorbiri încă e tot cel romantic, deși estetica modernă a trecut la ordinea dălei preste această direcțiune fantastă și fără trup real.

Dl Dima după înțelegerea noastră a făcut din contră. Cultivat artistică în școala modernă realistă din Germania, d-lui a introdus cu deosebit talent, partea reală, adevărată fondul real al artei moderne, în compozițiunile dsale.

Aceasta se vede de acolo că nici un ton din o compozițiune a Dsale nu e fantast, fie care exprimă o idee și sub fie care zace o mișcare sufletească puternică; dlui a știut dramatiza musica și a reproduce prin armonie sentimente reale. În această direcțiune a dus-o departe și avem mult de așteptat. Stând însă pe această basă, numai dl Dima va ajunge un mare music, internațional, deși aici terenul e vast și ocupat și prin urmare e greu a escela și tot odată a fi original. Nu cu aceeași sirguintă a cercat dl Dima a se aprofunda în cântecele noastre populare, ca să și o prefacă în sânge, și în compozițiunile dsale poți observa la tot pasul că partea subiectivă a cântecelor dsale e românească populară. Adevărat că e ușor a constata aceasta, și greu a îndeplini. E de lipsă să se culeagă cântecele populare, pentru a putea fi studiate și mijloace nu sunt. Aici ar fi datoria Asociațiunei Transilvane, sau a Academiei să-și pună mâna, căci altfel vor trece sute de ani și noi am rămas aceeași. Cu deosebită plăcere am aflat aplecarea dlui Dima către cântecul popular, din cântecele populare compuse de dsa și din mărturisirile dsale. Așteptăm și în această privință mult dela dl Dima și dorim ca cât mai curând să l revedem.

Sylvio.

Varietăți.

* (Provocare), „Furnica“ cassa de economii societate pe acțiuni în Făgăraș. În sensul §-lui 6 din statute, acționarii societății sunt prin aceasta provocați a solvi rata a IV-a ficsată cu 20 fl. v. a. la cassa societății noastre, sau la institutul de credit și de economii „Albina“ în Sibiu, ori la filiala acesteia în Brașov, cel mult în timp de 3 luni dela datul acestei provocări.

Făgăraș în 1 Februarie n. 1884.

Direcțiunea.

* (Teatrul național din Bucuresci) nici în anul acesta nu intră pe calea ce duce la îndeplinirea misiunii sale. Aceste teatru are un comitet, în frunte cu un director general, care ar avea să-l conducă, însă în realitate nu poate; căci — dacă misiunea teatrului național este mai cu seamă de a face cunoscute publicului cele mai frumoase producțiuni ale literaturii dramatice române și străine, preoții artei cer să se susțină din produsul muncii lor. Comitetul alege și admite piesele, însă comisiunea financiară a „artiștilor“, care are un vot consultativ în sinul comitetului, face dificultăți și piesele recomandate de comitet rămân ne jucate, căci „artiștii“ vor să joace piese cari aduc venit sigur. Astfel și în stagiunea actuală s'au jucat mai ales feerii, operete și piese spectaculoase, căci numai la aceste se adună lume. Pentru ce numai la aceste? Pentru că trupa e slabă și nu e îndemnată de a reprezenta piese de valoare mai înaltă.... Se anunță tocmai acum, că direcțiunea a primit și pus în repetițiune: „Șahar Mahar“, revistă în 4 tablouri de dl D. R. Rosetti, aceasta se va reprezenta la 15/27 l. c. Opera italiană va juca în curând „Haiducul“, musică străină pe cuvinte românesci. Joi în 12/24 l. c. s'a reprezentat pentru prima oară „Grandomania“, comedie originală în 3 acte, de dl Sava N. Șoimescu; această piesă, precum și aceea a dlui Diuiu Zamfirescu și Velescu, intitulată „Prea târziu“, a fost aprobată de comitet a se juca, în urma concursului pentru cea mai bună comedie, concurs publicat an.

(Reclamă.) Atragem atențiunea asupra inseratului „A. Fraiss în Viena“ publicat în numărul nostru de astăzi.

(Mijloc de cură.) Tuturor căi sufer de epilepsie, convulsii (sgârșituri) și de nervi le putem recomanda un metod renumit în lumea întreagă, recunoscut de cele mai înalte autorități medicinale, așa dicând minunatul metod de cură al dlui profesor Dr. Albert, în Paris, place du Trône, 6; deci fie care bolnav să se adreseze cu deplină încredere la susnumitul și mulți și vor dobândi sănătatea, deși au desperat deja de a o mai reavă. În casa dlui profesor toți cei ce sufer de nervi vor afla locuință liniștită, cei lipsiți de mijloace vor fi considerați; cum am înțeles din isvor sigur, prețurile capitalei universale Paris sunt relativ foarte efine. Tractament și prin corespondență, dacă se va trimite istoricul detaiat al boalei. Trebuie să mai observăm, că dl profesor Dr. Albert va pretinde onorar numai după ce se vor vedea rezultatele curei.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Februarie n. 1884.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	121.65	121.75
Renta de aur ung. de 4%	89.90	89.55
Renta de aur austriacă	100.45	100.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	140.30	140.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	93.75	93.50
II emisiune de ob. igățiuni de stat dela drumul de fer orient. ung.	116.50	116.75
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	98.80	98.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sortire	99.75	99.50
Obligațiuni urbariale temeșane	99.—	99.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sortire	100.25	100.—
Sorți de stat dela 1860.	136.75	138.—
Sorți unguresci cu premii	116.—	116.—
Sorți de regularea Tisei	112.—	112.25
Datorie de credit austr.	79.70	84.75
Datorie de stat austriacă în argint.	80.35	80.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	79.25	80.—
Serisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	100.80
Acțiuni de credit austr.	305.40	305.90
Renta ung. de hârtie.	87.50	86.60
Acțiuni de bancă austro-ung.	848.—	848.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	308.50	308.70
Argint	—	—
Galbin.	5.70	6.69
Napoleon.	9.60	9.59
London (pe polița de trei luni)	121.15	121.20

impodobită cu tot neamul de flori, zarzavături și fructe; una din mânele sale era în călțată într'o mânășă de *peau glacée*, ear degetele ce-leilalte se încovoiau sub greutatea a șapte sau opt inele de aur de mărime deosebite, deasupra cărora câte-va pietre nestemate rivalizau în strălucire cu razele ardătoare ale soarelui, ce pătrundeau în ciuda noastră printr'o crăpătură din tavanul menajeriei în care ne încutiasem.

Dumneaei — un fel de *Cucoană Cirifoaca* — ca și cum ar fi vrut cu ori-ce preț să ne arete bogățiile în care și virise mâna își svânta cu un evantaliu de fildeș sudoarea ce pornia în brobonele dela rădăcina frunții sale pătrate și se rostogolea încetșor și în zigzaguri de a lungul obrazului seu lătăreț și durduluu.

Me uitam în tăcere la acest chip de cocoană, și admiram ca un vizitator dintr'o galerie de tablouri seninatatea frunții acestui cap femeiesc și liniștea sufletescă, ce se resfrângea preste toate trăsurile obrazului seu. Dacă ar fi vădit'o cine-va de bunăseamă că ar fi luat'o drept o muceniță ce își aștepta osânda de moarte cu o sublimă resemnațiune și liniște de cuget, incredințată mai de înainte de răsplata ce i se va pregăti colo, sus în ceruri.

Boierul ce ședea lângă dânsa era un adevărat tip al nepăsării. Îmbrăcat într'un rând de strae de doc, și purtând pe cap — un cap pleșug și țu-

guiat — o pălărie de Panama, (ale cărei strășini monstruase puneau în respect privirea iscoditoare ce s'ar fi ispitit să zăriască sprincenele și ochii proprietariului seu când acesta era acoperit) dl de care ne este vorba avea între degetele mânei drepte un țigaret de chihlimbar lung de un sfert de cot în vârful căruia, o țigare de foi, tămăia cu mirodenia sa neplăcută, nasurile tuturor celor din omnibus... Cocoana strămbă din nas... Eu tușam ca un moșneag... Câte va din odraslele neamului lui Israil scoteau capul pe ferestre.

Boerul însă și cânta de treabă: adevărat se uita țintă prin cadrul ferestrei din fața lui, și nu făcea nici o mișcare alta, afară de aceea de a ridica din când în când de pe genunchiu mâna în care și ținea tămăia sa blăstemată, pe care aducând'o domol în dreptul gurei, cu liniștea unui om ce nu este sbuciumat de nici o patimă, înclășta între buzele sale groase imomeaua țigaretului, și mai mult părea că soarbe de cât trage fumul ce se filtra prin chihlimbar; în urmă, descleșta buzele de pe țigaret... mâna recădea pe genunchiu... ear din gura sa, ce semăna ca un hogoag în formă de pâlnie ieșea o negură deasă de fum cenușiu, care după ce se învârtia în mici rotocoale, mai întâiu sub nasul pomnitul boier și apoi sub acelea ale fiecearuia din noi, se prăbușea pe una din cele șase ferestre, ca și cum ar fi fost tras de pâr, de o mână nevădită

și se perdea în văzduh, răpiț de curentul ce făcea șandramaua în mersul cadențial al mărfogelilor sale.

Rotogoalele de fum aveau farmecul de a mă adânci într'o sfântă și melancolică meditațiune. Cu capul plecat pe piept, me gândeam la pribegirea omului pe lumea asta, și me întrebam tainic: — Ce este el, dacă nu o rotogoală de fum de tutun? Abia ieșit pe vasta scenă a lumii, îl vezi de-o-camdată învârtinduse ca un orbeț în jurul familiei sale, adevărat în jurul acelor afecțiuni, ce numai vatra părintească știe a zămisli; după aceea, puțin câte puțin, și cu cât înaintează în vârstă, începe a se lovi cu capul de pereți, și se lovește mereu... mereu! Atunci, una câte una iluziunile tinereței se sdrobesc cu nemilostivire de colțurile ascuțite ale decepțiunei, el devine mai puțin expansiv, mai flegmatic, se depărtează încetul cu încetul de punctul plecării sale întocmai ca rotocoala de fum și... într'o bună dimineață observi că dăilele cele de viață datătoare ale afecțiunilor căminului sunt departe... prea departe... pentru a putea încălzi un suflet mort, o inimă nesimțitoare și un corp ostenit!... Puțin încă și un curent purtat de o mână nevădită îl înșfoacă de ceafă, și îl duce cu sine pentru a-l precipita în prăpăstia fără fund a nimiciciiei.

Și în urmă?

În urmă, uitarea!... uitarea pentru deapurarea.

(Va urma).

Nr. 264.

[651] 3-3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III Richisdorf în protopresbiteratul Mediașului, se scrie concurs pe baza înaltei ordinațiuni consistoriale ddto 15 Decemvre 1883 Nro. 4543 B.

Emolumentele sânt:

1. Casa parochială cu două încăperi, cuină și pivniță, un șopron, una șură cu două grajduri, toate în stare bună și coperite cu țigle.

2. 5 Jugăre 1464° pământ arătoriu și fâneațe.

3. Dela 40 familii câte o ferdelă de cucuruz sfărmit și dela 6 văduve câte o merță și dela 13 familii neorustici câte 2 țile de lucru.

4. Stolarele usitate în tract.

5. 4 stângini de lemne și virfurile dela aceste.

Doritorii de a ocupa această parochiă, au de ași aterne petițiunile lor instruite conform dispozițiunilor Statutului organic și al regulamentului congresual, la subscrierul oficiului protopresbiteral în termen de 30 de zile dela publicarea acestui concurs.

Mediaș 31 Decemvre 1883.

Oficiul ppter al tractului Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial din Richisdorf.

Dionisiu Chendi,
admstr. ppresbiteral.

Nr. 455.

[649] 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III Costeni protopresbiteratul Solnocului, în sensul ven. ordin consistorial din 4 August Nr. 2571 B. 1883 se scrie concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt.

a) Folosirea porțiunii canonice a 13 jugere 306° pământ arătoriu și 26 jugere 1039° de finaț.

b) Venitele stolare usitate dela 140 de familii, la olaltă acestea toat computeate dau în bani un venit anuale de 250 florini v. a.

Doritorii de a compete la acest post sē și astearnă petițiunile lor instruite în sensul statutului organic și al Reg. pentru parochii la acest oficiu protopresbiteral, până la termenul susindicat în Cupșeni.

Cupșeni în 20 Decemvre 1883.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului.

În conțelegere cu comitetul parochial

Samuil Cupșa,
protopresbiter.

Nr. 1700: 1882 civ.

[655] 2-3

Publicațiune.

Spre a se decide asupra admissibilității cererii proprietarilor mai mici nobili ca actorii din Lemény contra fiscului ca inct pentru

proporționarea dreptului de cărcimărit, se pune și de pertractare pe 24 Martie, a. e. la 10 oare înainte de ameași la fața locului în comuna Lemény la care se provoacă cei interesați a se infățșa cu observarea, că primul esemplariu al cererei se poate vedē la tribunalul de aici, al doilea la oficiul comunal din Lemény.

Deș, din ședința tribunalului dela 15 Aprile, 1882.

Demn de atențiune!

EPILEPSIE
CONVULSIUNI (sgărciuri)
ȘI
BOLNAVI DE NERVI.

Află ajutoriu sigur prin metoda mea. Onorariu numai după ce se vor vedē rezultatele. Tractament prin epistole, sute de indiviți vindecați.

Profesor Dr. Albert.

Pentru deosebitele succese din partea societății științifice franceze distins cu medalia cea mare de aur clasa I-mă,

[646] 6. Place du Trône, Paris. 4-4

TELEGRAMĂ DIN PARIS.

Noi am fost recercați, de a publica aceasta telegramă pentru speciala sa însemnătate.

Societatea de comerț franceză a deschis chiar acum în cetatea principală și reședința Viena o Filială a articolelor sale și vinde obiecte cu prețuri ne mai pomenite, în lumea comercială europeană.

Încă ne mai auđite

și espedează atari în toate părțile de lume pentru bani trimiși înainte (solviți momentan) sau cu rambursă postală, până atunci, până când este încă oare care provisiune de obiecte aici.

Marfa constă din obiectele cele mai necesare, lucrate mai bine, mai practice și ne mai pomenit de eftine, de cari are necondiționat lipsă ori ce economiă de casă și fie-ce familie, și fiind-că societatea are filiale și în: Paris, Londra, Brusela, Amsterdam, Marsilia, Lille, Kopenhaga, Varșovia, Petrupole, Geneva, Zürich, Mailand și Turin, așa dară unde cumpără mai întregă Europa, sperăm, cum-că și locuitorii monarchiei austro-ungare vor folosi această ocaziune, carea nu sē va mai da mai mult, și vor recomanda în interesul lor propriu cât se poate de mult, pentru că eftinătatea aceasta necredibilă.

a pus în uimire lumea întregă.

Voiește cine-va să aibă ceva într-adevăr bun, practic, absolut necesariu și prelungă aceasta încă ceva ne mai pomenit și necredibil de eftin, atunci să folosească aceasta ocaziune scumpă, carea nu va mai ocure în decurs de 100 ani și să comande cât se poate de iute și de mult.

Cu stimă Societatea de comerț franceză.

În magazine este depositat următorul număr de marfe:

5000 de oroloage de busnariu — Cylinder din platina ce mai fină de argint, regulate pe minută, mai înainte cu 14 fl., acum numai cu 5 fl. 25 cr — Un obiect foarte elegant. Cu o garanță pentru mersul acurat de 5 ani.

2325 oroloage-Anker cu 15 rubine (curate) adevărate, repasate pe secundă escelent, mai înainte cu 21 fl., acum numai cu 7 fl. 25 cr. Coperișurile sânt fine. Platină de argint, gravat. Cu garanță de: 5 ani.

3650 oroloage remontoir de aur doublé, de tras la toartă, fără chei, cu uvragiu fin regula: de platină, recunoscut de orologiu cel mai bun și eftin în lume, mai înainte cu 24 fl., acum numai cu 10 fl. 25 cr.

1400 oroloage adevărate-remontoir, de argint curat și probat de 13 loți, de tras la toartă, fără chei, cu întocmire pentru arătătoriu și cu uvragiu adevărat de platină privilegiată, repasate pe secundă, un preț necredibil, într-adevăr ne mai pomenit de eftin: mai înainte cu 35 fl., acum numai cu 16 fl. 50 cr.

4200 oroloage franceze de deșteptat, și ca oroloage de masă foarte elegante, toate cu aparat de făcut sgomot, mai înainte cu 12 fl., acum numai cu 4 fl. 80 cr., foarte accommodate pentru fie-care familie și pentru fie-care me-er-ăș.

4980 mantele de ploaie americane de-Kautschuk, în toate măimile, de o parte cu palton elegant, de altă parte cu manta de Kautschuk, prin carea nu străbate frigul și umezeala, mai înainte cu 18 fl., acum numai cu 9 fl. 80 cr. Vestmântul cel mai practic și mai eftin; o căciulă (coif) elegantă tot la acest vestmânt cu 1 fl.

6500 dusine de unelte de mâncare de argint de Britania, marfa cea mai bună și mai grea adevărat engleză. Singurul și unicul fabricat în lume, care și după o folosire de 30 de ani rămâne așa de alb ca argintul curat de 13 loți, mai înainte o dusină cu 12 fl., acum 12 bucăți la olaltă numai 3 fl. 25 cr. Toate uneltele de mâncare anunțate de alte firme sânt numai imitații.

15000 dusine de linguri de mâncat de argint de Britania, de cel mai greu fel (calitate), cari rămân totdeauna albe. Aceste linguri nu se pot deosebi de lingurile de argint curat de 13 loți. Mai înainte cu 8 fl., acum numai cu 2 fl. 50 cr. toate 12 lingurle de mâncare; 12 linguri de ca-

fea însă, mai înainte cu 4 fl., acum cu 1 fl. 20 cr. Cu deosebire de r. comandat.

2000 de linguri mari de scos supă de argint de Britania, fabricatul cel mai greu și mai solid, cari rămân totdeauna albe, mai înainte cu 5 fl., acum numai cu 1 fl. Linguri mari de lapte mai înainte cu 3 fl., acum numai cu 50 cr.

2180 dusine de tase englezești de Britania, imfrumșețate foarte fin, mari o bucată numai cu 1 fl. 75 cr. la olaltă. Important pentru ospetării, cafenele și privați.

5000 părechi de sfeșnice de salon, de oxyd de argint Britania, își păstrează sub garanță totdeauna culoarea, în fasonul cel mai elegant gotic, mai înainte cu 5 fl., acum o părechiă numai cu 1 fl. 15 cr. Foarte eftin.

6000 cutii de zăchar, cu coperiș argințit și cu tasă de argint de Britania, bucată numai cu fl. 1.20.

3570 fuste pentru dame—Jupon-Moiré, pompoase cu plisșé duplu colorat, un vestmânt de tot practic neprețuiver, mai înainte cu fl. 7.50, acum cu fl. 2.80.

4780 năfrămi de iarnă, pentru dame din lăna cea mai curată, în colorile de brillant cele mai noue precum roșu, alb, sur, brunet, violet etc., în o culoare sau în mai multe colorii, bucată numai cu fl. 1.25.

3970 năfrămi de Cachemir, negre cu cinciuri de mătăsă grei franțozesti, de 10/16, de mare, o năfrămă de tot elegantă, folositoare și practică. Prețul de mai înainte fl. 12, acum numai fl. 3.85. Fie-care dămă, fie avută ori sermană sē și procure sub ori ce condiție această năfrămă admirabilă.

3000 cămăși pentru bărbați din cel mai bun Shirting cu pept neted sau după fason, mai înainte fl. 4.50, acum numai fl. 2.50. Pepturile sânt toate cadruple.

5250 cămăși pentru dame cu multe brodării svețiane și pompoase, mai înainte 6 fl., acum numai fl. 2.50. Premiate pentru calitatea escelentă.

6000 corsete de noapte pentru dame, cu brodării admirabile și pompoase preste întreaga lor lungime, mai înainte 7 fl., acum numai fl. 2.50. Un vestmânt pompos pentru fie-care damă.

3460 ismene pentru dame, cu plisșé și cu brodării, sau din Prima-Chiffon sau din Barcheu greu, mai înainte fl. 4.50, acum numai fl. 2.50. Și pentru bărbați.

6000 învălitori (Plaids) de călătorie curat englezești din Londra, fabricatul cel mai greu și mai solid, îndru adevăr absolut necesar pentru casă, familie, călătorie și îmbrăcăminte, bucată numai 7 fl. Mai înainte a costat de 5 ori atâta.

3900 pânză de casă — de Rumburg sau de Sternberg, de 30 de coți, țesetura cea mai bună și mai necesarie pentru fie-care familie, bucată numai cu fl. 5.40, se vinde sub garanță.

8000 covoară (coperișe) de pat — Canevas, garantate de spălat, de 25 coți, în culoare brunetă, albastră, violetă, toate cu vergi cu fl. 5.40, învergăte roșu cu fl. 6.40.

5450 garnituri de masă, constatătoare din 12 serviete de Damast și din o față de masă mare de Damast, totul cu imfrumșețări de flori pompoase, mai înainte cu prețul de 7 fl., acum numai totul la olaltă numai cu fl. 4.85, într-adevăr necesari pentru fie care casă.

10000 dusine de batiste (năfrămi de buzunariu) franțozesci cu margini colorate, cari nu și perd culoarea, toate tivite, o dusină num-i cu fl. 1.50.

6000 dusine de batiste de mătăsă, din mătăsă cea mai fină și mai grea de Lyon, fie care bucată de altă culoare, mai înainte cu 12 fl., acum numai cu dusina cu fl. 3.95. Sē pot folosi și ca năfrămi de grumazi.

2450 dusine de ciorapi (colțuni) de mătăsă americană, comodi de purtat, și sub ciorapi de iarnă, sugători de sudori, mai înainte fl. 8, acum toate 12 prechile la olaltă numai fl. 2.90, nec sari pentru fie care.

1400 dusine de ciorapi de mătăsă americani, sănătos de purtat, de oare-ce recorese plăcut piciorul și sug în un mod plăcut sudorile, mai înainte cu 12 fl. 12 părechi, acum 3 părechi numai cu fl. 1.30. Ne mai pomenit.

8000 de pipe din spuma cea mai fină, cu arămi (verigi) pompoase de argint de China curat, bucată numai cu 1 fl. 95, necesare pentru fie-care fumătoriu.

1100 sugarete de spumă, de spumă curată și fină cu imfrumșețări admirabile florentine și cu mamea de succin în Etui de catifee fin, mai înainte cu 8 fl., acum numai cu 1 fl. 50 cr., până când singur Etu-ul este atât demn. Foate interesant pentru fie-care fumătoriu.

2000 inele cu brilante. Imitațiune Fabrica-ul cel mai nobil și mai amăgitoriu în splendoarea (lu-

ciul) cea mai pompoasă și necredibilă, puse în aur doublé, mai înainte cu 10 fl., acum numai cu 3 fl., toate în Etui foarte fin de catifea.

2000 de părechi de cereci cu brilante. Imitațiune. Puse (petrile) în argint curat de 13 loți, cu 2 bumbuț, cari nu-i pot deosebi nici un aurariu din lume de cei adevărați, mai înainte cu 12 fl., acum numai cu părechiă, în Etui fin de catifea cu 2 fl. 50.

1600 medaloane cu brilante. Imitațiune din aur doublé, provădute cu imitațiunile cele mai frumoase de brilante, cari nu se pot deosebi de aurul curat. Mai înainte cu 9 fl., acum numai cu 3 fl. 50. Un obiect pompos.

1200 brășete cu brilante, chiar ca cele adevărate, nici un aurariu din lume nu le poate deosebi de cele adevărate, cu imitațiuni de brilante, mai înainte cu 16 fl., acum numai cu 3 fl. O minune în lucruri de pețioasă.

1750 broșuri cu brilante. Imitațiune în margini foarte fine de imitațiuni de argint provădute cu mai mult de 20 de petri prețioase imitate, mai înainte cu 12 fl., acum numai cu 2 fl. 50.

5000 lanturi de oroloage de aur foarte fin imitat, lanț duplu, care nu se poate deosebi de cele adevărate, în fasonul cel mai fin de aur, bucată numai 2 fl. 50.

5000 cămăși de mătăsă — Finish, fabricat saxonice, de tot folositoare pentru încungurarea recelei, bucată numai 1 fl. 50, o t ebuință absolută pentru bărbați și doamne.

5000 corsete de rețea și cu lăună, fabricat american. Un obiect de trebuință absolută pentru fie-care om. Scut contra recelei, numai cu 1 fl. 50. Esceleste pentru bărbați și doamne.

5000 corsete de lăună lucrate cu artă, fabricat englezesec, necesare pentru bărbați, doamne și copii bucată cu 1 fl. 50.

5000 ismene de lăună lucrate cu artă, fabricat francez, o trebuință absolută pentru bărbați și doamne, garanție contra recelei, foarte elegante, bucată cu 1 fl. 50.

5000 pachete de Himalaya, fabricat american, necesare pentru bărbați și doamne, se poartă pe corpul gol sau preste cămașă, în timpuri reci și umeđe, bucată cu 1 . 50.

Ca document al solidității celei mai stricte se primesce fie-care obiect, care nu convine, înderpt, și paralele se reîntorc, fie-care comandă este așa dară fără risico. Comandele se efectuesc, fiă că se fac cu rambursă postală, sau că sē trimite suma mai înainte, chiar așa de consciințios, ca și când respectivul ar fi de față în persoană. Sē se convingă fie-care prin o probă despre eftinătatea ne mai pomenită.

[654] 2-2

Adresa unde sânt de a sē face toate comandele: **A. Fraiss, Hauptdepot internationaler Fabricate, II. Bezirk, obere Donaustrasse Nr. 107, WIEN.**